

การตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตของนักศึกษา

กรณีศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้

The deciding element in the lives of students case study

Maejo University

อิทธิพงษ์ ทองศรีเกตุ*

Ittipong Thongsrikaate

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตของนักศึกษา กรณีศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตของนักศึกษา และศึกษาความสัมพันธ์ของการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตของนักศึกษา โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือนักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 320 คนทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา ค่าร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Chi-Square)

ผลการศึกษาพบว่า จากกลุ่มตัวอย่าง 320 คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศหญิงร้อยละ 56.6 เพศชายร้อยละ 43.3 ชั้นปีที่กำลังศึกษาเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 46.9 รองลงมาเป็นชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 30.6 และชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 22.5 สำหรับการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกการมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงไม่เป็นโรคมากที่สุดสูงถึงร้อยละ 91.6 รองลงมาตัดสินใจเลือกการมีครอบครัวที่อบอุ่นร้อยละ 47.2 ลำดับถัดมานักศึกษาตัดสินใจเลือกความสำเร็จในการทำงานร้อยละ 26.9 และลำดับสุดท้ายที่นักศึกษาตัดสินใจเลือกคือ หญิงสาว/ชายหนุ่มหน้าตาดีหล่อ/สวย ฉลาด (คู่ครอง) เพียงร้อยละ 2.5

เมื่อพิจารณาตามคุณลักษณะเพศและระดับชั้นปีที่กำลังศึกษาพบว่า การตัดสินใจเลือกในเรื่องการมีสุขภาพแข็งแรงและไม่เป็นโรค พบว่าเพศหญิงตัดสินใจเลือกมากกว่าเพศชายร้อยละ 56.3 การตัดสินใจเรื่องการมีอุปกรณ์สื่อสารทันสมัยพบว่าเพศชายตัดสินใจเลือกมากกว่าเพศหญิงร้อยละ 60.4 และในการตัดสินใจเลือกในส่วนอื่นๆจนถึงการมีครอบครัวอบอุ่นพบว่าเพศหญิงตัดสินใจเลือกมากกว่าเพศชาย ในส่วนของระดับชั้นปีที่กำลังศึกษาอยู่ข้อมูลที่น่าสนใจพบว่า นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 3 ตัดสินใจเลือกความสำเร็จในการเรียนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 15.3 รองลงมาเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 20.8 และปีที่ 1 ร้อยละ 31.9 ตามลำดับ นอกจากนี้พบวาระดับชั้นปีที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกการมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงไม่เป็นโรคและการมีบ้านอยู่อาศัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

คำสำคัญ: การตัดสินใจ, องค์ประกอบชีวิต

Abstract

The objectives this study , The decision making for elements of students living : Case study in Maejo University were to study and find the correlation of the decision making for elements of students living. The

* อาจารย์คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่

samples consisting of 320 persons in the level bachelor's degree student Data analysis used the following statistics: percentage and Chi-Square correlation.

The research findings found that majority student decides to choose the strong health at 91.6 %, next decide happy family at 47.2 %, the success at 26.9 % and the last choose the smart person at 2.5%. Then consider follow the gender and the degree found that the females 56.3 % decides to choose more than males about good health and don't be the disease, the males 60.4 % decides to choose more than females about modern information technology and the females decides to choose more than males about happy family. Then consider follow the level of year found that a students who study in the degree 3rd year decide to choose the success in the education least at 15.3%, degree 2nd year at 20.8 % and maximum is degree 1st year at 31.9 %. Besides that, the degree year that study to have the correlation and the making a decision choose good health, don't be the disease and having house for living at significant 0.05.

Key words: The decision making, Living.

บทนำ

สังคมสมัยใหม่มีความซับซ้อนมากขึ้นสถานการณ์ในชีวิตประจำวันจึงต้องมีการตัดสินใจว่าควรคิดอะไร เชื่ออะไรและจะอย่างไร มักจะตั้งอยู่บนค่านิยมที่เรายึดถือหรือเรียนรู้มา บางครั้งก็ไม่ชัดเจนว่าเรามีค่านิยมอะไร บางครั้งมีความสับสนและขัดแย้งในค่านิยม เพราะสถาบันแต่ละสถาบันมีการปลูกฝังและให้ค่านิยมมาไม่เหมือนกัน เช่น พ่อแม่ อาจารย์ นักการเมืองและสื่อมวลชน เด็กและเยาวชนจึงเกิดความสับสนเกี่ยวกับความจริงที่เป็นค่านิยม เป็นวิถีปฏิบัติที่พึงปรารถนา การศึกษาของแอสติน² วิดแมน³ พาสคาเรลลาและเทเรซินี⁴ ที่ได้ศึกษารูปแบบของสังคมประกิต โดยเชื่อว่าสิ่งที่นักศึกษาติดตัวมาเวลาเข้าสถาบันอุดมศึกษา คือลักษณะทางภูมิหลัง (สถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ ความสามารถพิเศษ ความชอบต่ออาชีพ ความทะเยอทะยาน) รวมทั้งความกดดันจากพ่อแม่และกลุ่มเพื่อนๆ สถาบันอาจารย์ลักษณะและแรงผลักดันเหล่านี้เป็นข้อจำกัดต่อการเลือกเรียนของนักศึกษาบริบทต่างๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการทั้งด้านการศึกษาและด้านสังคม อันจะส่งผลและสะท้อนต่อความเชื่อ ค่านิยมที่เป็นวิถีปฏิบัติของนักศึกษาทั้งโดยตรงและโดยอ้อม⁵

การตัดสินใจ เป็นสิ่งสำคัญสำหรับบุคคลในการเลือกตัวเลือกใดตัวเลือกหนึ่งในกับปัญหาหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่จะหาข้อยุติด้วยการตัดสินใจให้เหลือเพียงตัวเลือกเดียว และตัวเลือกนั้นสามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ของผู้ตัดสินใจหรือนำไปสู่เป้าหมายอะไรสักอย่างหนึ่งให้กับผู้ที่ทำการตัดสินใจ การตัดสินใจสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาในชีวิตประจำวันของบุคคลอาจจะเป็นการตัดสินใจในเรื่องเล็กๆจนถึงการตัดสินใจในเรื่องใหญ่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น องค์กร หน่วยงาน บริษัท ทั้งที่ผ่านมาแล้ว ยังดำรงอยู่หรือกำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต ซีมอน (Simon) นักวิชาการผู้มีบทบาทต่อการตัดสินใจได้ให้ความหมายของการตัดสินใจไว้ว่า “การตัดสินใจ เป็นกระบวนการของการหาโอกาสที่จะ

²Astin, A.W. **What matters in collage?**, (San Francisco: Jossey-Bass, 1993).

³Weidman, J.C.; Twale, D.J.; & Stein, E.L. **Socialization of Graduate and Professional Students in Higher Education: A Perilous Passage?**, (San Francisco: Jossey-Bass, 2001).

⁴Pascarella, E.T.; & Terenzini, P.T. **How College Affects Students: Findings and Insights from Twenty Years of Research**, San Francisco: Jossey-Bass, 1991.

⁵จันทนา เริ่มสินธุ์และคณะ, ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ: การวิเคราะห์และประเมินผลกระทบ, วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) ปีที่ 3 ฉบับที่ 5 มกราคม-มิถุนายน 2554.

ตัดสินใจ การหาทางเลือกที่พอเป็นไปได้ และทางเลือกจากงานต่าง ๆ ที่มีอยู่” ดังนั้นการตัดสินใจที่เกิดขึ้นมิได้เกิดขึ้นมาแล้วสามารถที่จะดำเนินการได้เลยแต่ต้องเป็นกระบวนการ (Process) หรือเป็นขั้นตอน (Step) ที่ต้องทำการเลือกจากหลายๆตัวเลือกที่สามารถมองเห็นจากงานหรือสิ่งอื่น ๆ รอบตัวของผู้ที่ทำการตัดสินใจ เริ่มต้นด้วยการกำหนดปัญหาที่จะตัดสินใจ ต่อมาเป็นการหาตัวเลือกและขั้นสุดท้ายคือการเลือกจากตัวเลือกหรือที่เรียกว่าการตัดสินใจนั่นเอง นอกจากนั้นไซมอนยังกล่าวต่อไปว่า การตัดสินใจนั้นสามารถทำการตัดสินใจได้เพียงลำพังที่เป็นเรื่องง่าย ๆ และอยู่ในสถานการณ์ที่เร่งรีบ อีกอย่างหนึ่งการตัดสินใจที่ต้องอาศัยกลุ่มคนที่ต้องช่วยกันออกความคิดเห็นก่อนตัดสินใจ เช่น เรื่องที่ต้องทำงานร่วมกันกับคนอื่น เรื่องที่ข้อมูลไม่สมบูรณ์จนไม่สามารถนำมาสู่การตัดสินใจได้ เป็นต้น

นักจิตวิทยาพัฒนาการได้แบ่งวัยของมนุษย์เป็น 4 วัน คือ วัยทารก วัยเด็ก วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ แต่ละช่วงวัยก็มีพัฒนาการที่แตกต่างกันออกไป เราสามารถจัดนิสิตนักศึกษาอยู่ในประเภทวัยรุ่นตอนกลางถึงวัยรุ่นตอนปลาย อายุระหว่าง 17-21 ปี วัยนี้เป็นช่วงวัยที่ศักยภาพจะสามารถพัฒนาอย่างเต็มที่ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา นักศึกษาจึงต้องเข้าใจในสิ่งที่เรียกว่าองค์ประกอบของชีวิตในช่วงวัยของตน องค์ประกอบเหล่านี้เป็นส่วนสำคัญในชีวิตประจำวันและจะสำคัญยิ่งขึ้นในอนาคต หากนักศึกษาเรียนรู้และพัฒนาทุกด้านอย่างสมดุล เมื่อเติบโตขึ้นก็จะเป็นคนที่พร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ อารมณ์ สติปัญญา และการมีส่วนร่วมในสังคมเชิงสร้างสรรค์ รวมทั้งการสืบทอดสิ่งที่ดีสู่ชนรุ่นต่อไป นักศึกษาแต่ละคนต่างมีความผันแปรต่ออนาคตที่แตกต่างกันไปสิ่งหนึ่งที่เหมือนกันคือทุกคนต่างปรารถนาประสบความสำเร็จในชีวิตและเหมือนกันอีกประการหนึ่งก็คือไม่ใช่ทุกคนสามารถประสบความสำเร็จดังใจสมปรารถนาได้หากบุคคลนั้นไม่ได้เตรียมชีวิตในช่วงวัยเรียนอย่าง “ดีเลิศ”⁷

มหาวิทยาลัยแม่โจ้เป็นมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคตั้งอยู่ทางตอนเหนือของประเทศไทย (ศูนย์ใหญ่จังหวัดเชียงใหม่) เริ่มต้นจากการเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรมภาคเหนือ เป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงสุดด้านการเกษตรของประเทศไทยในสมัยนั้น ปัจจุบันมหาวิทยาลัยแม่โจ้ได้กำหนดปรัชญาในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยในการมุ่งมั่นพัฒนาบัณฑิตสู่ความเป็นผู้อุดมด้วยปัญญา อดทน สู้งาน เป็นผู้มีคุณธรรม และจริยธรรม เพื่อความเจริญรุ่งเรืองวัฒนาของสังคมไทย ที่มีการเกษตรเป็นฐานราก ขณะที่บัณฑิตของมหาวิทยาลัยแม่โจ้จะต้องมีความรู้ความสามารถในวิชาการและวิชาชีพโดยเฉพาะการเป็นผู้ประกอบการที่ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลง โดยเน้นทางด้านการเกษตร วิทยาศาสตร์ประยุกต์ ภาษาต่างประเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศและสาขาวิชาที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชนท้องถิ่น⁸

ดังนั้นการศึกษากการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบชีวิตของนักศึกษาจะทำให้ผู้สอนซึ่งเป็นอาจารย์ได้มองเห็นการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา ผ่านการคิดและการตัดสินใจอย่างรอบครอบ ทั้งนี้จะช่วยให้นักศึกษาได้ทำการทบทวนและเลือกสิ่งที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเองมากที่สุด นอกจากนั้นทำให้ผู้สอนได้ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร เนื้อหาวิชา และจัดกิจกรรมต่างๆที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการเรียนการสอนให้แก่นักศึกษา อันจะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน การเติมต่อวิธีการคิดที่สามารถตอบสนองตามปรัชญามหาวิทยาลัยได้ต่อไป

วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยผ่านการทำกิจกรรมในชั้นเรียน ใช้ชื่อว่ากิจกรรมเหรียญพิเศษมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้นักศึกษาได้ทำการคิดอย่างเป็นระบบก่อนทำการตัดสินใจเลือกตัวเลือกที่มีข้อกำหนดให้นักศึกษาได้ทำการเลือก

⁶Simon,W.E. and M.G. Simon, **Self-Esteem, Intelligence and Standardised Academic Achievement**, (Psychology in the Schools,1975), pp 97-99.

⁷เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, **สายทางนักคิด**, กรุงเทพมหานคร: ชัคเชสมิเดีย, 2555.

⁸มหาวิทยาลัยแม่โจ้, **ยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัย (พ.ศ.2555 -2569)**, เชียงใหม่, 2556.

ซึ่งจะทำให้การเลือกของนักศึกษาเกิดการคิดเพิ่มมากขึ้นในการที่จะเลือกตัวเลือกที่กำหนดมาให้นั้นอย่างรอบครอบมากขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย กำหนดเงื่อนไขในการเลือกคือ สมมติว่านักศึกษามีเหรียญพิเศษจำนวน 10 เหรียญ สามารถแลกสิ่งให้นักศึกษาต้องการได้ตามมูลค่า ดังนี้ การมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงไม่เป็นโรคแลกด้วยเหรียญพิเศษ 1 เหรียญ อุปกรณ์สื่อสารทันสมัยแลกด้วยเหรียญพิเศษ 2 เหรียญรถยนต์แลกด้วยเหรียญพิเศษ 3 เหรียญ บ้านพร้อมที่ดินแลกด้วยเหรียญพิเศษ 4 เหรียญ หญิงสาว/ชายหนุ่มหน้าตาดีหล่อ/สวย ฉลาด แลกด้วยเหรียญพิเศษ 5 เหรียญ ความสำเร็จในการเรียนแลกด้วยเหรียญพิเศษ 5 เหรียญ ความสำเร็จในการทำงานแลกด้วยเหรียญพิเศษ 6 เหรียญและครอบครัวที่อบอุ่นแลกด้วยเหรียญพิเศษ 7 เหรียญ นักศึกษาสามารถเลือกอะไรก็ได้แต่ต้องไม่เกินจำนวนรวมของเหรียญมากกว่า 10 เหรียญ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 320 คนทำ การวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) และวิเคราะห์ข้อมูลแบบสองตัวแปร (Bivariate Analysis) ด้วยวิธีไคสแควร์ (Chi-Square)

ผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะทั่วไปด้านปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ตารางที่ 1 คุณลักษณะทั่วไปด้านปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

คุณลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	139	43.4
หญิง	181	56.6
รวม	320	100.0
ระดับชั้นที่กำลังศึกษา		
ปี 1	150	46.9
ปี 2	98	30.6
ปี 3	72	22.5
รวม	180	100.0

การวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ตารางที่ 1 พบว่า จากกลุ่มตัวอย่าง 320 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 56.6 เพศชายร้อยละ 43.4 ในส่วนระดับชั้นที่กำลังศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามหลักยังคงเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1 มากที่สุดร้อยละ 46.9 รองลงมากำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 30.6 และชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 22.5 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 การตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตของนักศึกษา

ตารางที่ 2 การตัดสินใจเลือก /ไม่เลือกองค์ประกอบชีวิตของนักศึกษา

การตัดสินใจเลือก	จำนวน	ร้อยละ
การมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงไม่เป็นโรค		
เลือก	293	91.6
ไม่เลือก	27	8.4
รวม	320	100.0

อุปกรณ์สื่อสารทันสมัย		
เลือก	53	16.6
ไม่เลือก	267	83.4
รวม	320	100.0
รถยนต์		
เลือก	41	12.8
ไม่เลือก	279	87.2
รวม	320	100.0
บ้านพร้อมที่ดิน		
เลือก	71	22.2
ไม่เลือก	249	77.8
รวม	320	100.0
หญิงสาว/ชายหนุ่มหน้าตาดีหล่อ/สวย ฉลาด (คู่ครอง)		
เลือก	8	2.5
ไม่เลือก	312	97.5
รวม	320	100.0
ความสำเร็จในการเรียน		
เลือก	68	21.3
ไม่เลือก	252	78.8
รวม	320	100.0
ความสำเร็จในการทำงาน		
เลือก	86	26.9
ไม่เลือก	234	73.1
รวม	320	100.0
ครอบครัวที่อบอุ่น		
เลือก	152	47.5
ไม่เลือก	168	52.5
รวม	320	100.0

การวิเคราะห์การตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกการมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงไม่เป็นโรคมากที่สุดสูงถึงร้อยละ 91.6 เป็นอันดับแรก รองลงมาตัดสินใจเลือกการมีครอบครัวที่อบอุ่นร้อยละ 47.2 ลำดับถัดมานักศึกษาตัดสินใจเลือกความสำเร็จในการทำงานร้อยละ 26.9 และลำดับสุดท้ายที่นักศึกษาตัดสินใจเลือกคือ หญิงสาว/ชายหนุ่มหน้าตาดีหล่อ/สวย ฉลาด (คู่ครอง) เพียงร้อยละ 2.5

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ของการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตของนักศึกษา

ตารางที่ 3.1 ความสัมพันธ์ของการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตของนักศึกษา ด้านการมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงไม่เป็นโรค

ตัวแปร	การมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงไม่เป็นโรค		รวม	จำนวน
	เลือก	ไม่เลือก		
เพศ				
ชาย	92.1	7.9	100.0	139
หญิง	91.2	8.8	100.0	181
รวม	$\chi^2 = .087$	p-value>0.05		320
ระดับชั้นที่กำลังศึกษา				
ปี 1	95.3	4.7	100.0	150
ปี 2	85.7	14.3	100.0	98
ปี 3	91.7	8.3	100.0	72
รวม	$\chi^2 = 7.100$	p-value<0.05		320

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะทั่วไปด้านเพศ ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา กับการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบการดำเนินชีวิตของนักศึกษาฯ ในด้านการมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงไม่เป็นโรค เมื่อทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติไคสแควร์ (Chi-Square) พบว่า ตัวแปรเพศไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตในด้านนี้ ส่วนระดับชั้นปีที่กำลังศึกษาพบว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 1 2 และ 3 มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบการดำเนินชีวิตในด้านการมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงไม่เป็นโรค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P<0.05$)

ตารางที่ 3.2 ความสัมพันธ์ของการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตของนักศึกษาฯ ด้านการมีอุปกรณ์สื่อสารที่ทันสมัย

ตัวแปร	อุปกรณ์สื่อสารทันสมัย		รวม	จำนวน
	เลือก	ไม่เลือก		
เพศ				
ชาย	23.0	77.0	100.0	139
หญิง	11.6	88.4	100.0	181
รวม	$\chi^2 = 7.419$	p-value<0.05		320
ระดับชั้นที่กำลังศึกษา				
ปี 1	18.0	82.0	100.0	150
ปี 2	15.3	84.7	100.0	98
ปี 3	15.3	84.7	100.0	72
รวม	$\chi^2 = .422$	p-value>0.05		320

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะทั่วไปด้านเพศ ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา กับการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบการดำเนินชีวิตของนักศึกษาฯ ในด้านการมีอุปกรณ์สื่อสารที่ทันสมัย เมื่อทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติไคสแควร์ (Chi-Square) พบว่า ตัวแปรเพศมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตในด้านการมีอุปกรณ์สื่อสารที่ทันสมัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P<0.05$) ส่วนระดับชั้นปีที่กำลังศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบการดำเนินชีวิตในด้านนี้

ตารางที่ 3.3 ความสัมพันธ์ของการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตของนักศึกษา ด้านการมีอุปกรณ์สื่อสารที่ทันสมัย

ตัวแปร	การมีพาหนะ (รถยนต์)		รวม	จำนวน
	เลือก	ไม่เลือก		
เพศ				
ชาย	15.1	84.9	100.0	139
หญิง	11.0	89.0	100.0	181
รวม	$\chi^2 = 1.159$	p-value>0.05		320
ระดับชั้นที่กำลังศึกษา				
ปี 1	12.0	88.0	100.0	150
ปี 2	16.3	83.7	100.0	98
ปี 3	9.7	90.3	100.0	72
รวม	$\chi^2 = 1.787$	p-value>0.05		320

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะทั่วไปด้านเพศ ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา กับการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบการดำเนินชีวิตของนักศึกษา ในด้านการมีพาหนะ (รถยนต์) เมื่อทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติไคสแควร์ (Chi-Square) พบว่า ทั้งตัวแปรเพศและตัวแปรระดับชั้นที่กำลังศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตในด้านนี้

ตารางที่ 3.4 ความสัมพันธ์ของการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตของนักศึกษา ด้านการมีที่อยู่อาศัย (บ้านพร้อมที่ดิน)

ตัวแปร	บ้านพร้อมที่ดิน		รวม	จำนวน
	เลือก	ไม่เลือก		
เพศ				
ชาย	20.9	79.1	100.0	139
หญิง	23.2	76.8	100.0	181
รวม	$\chi^2 = .250$	p-value>0.05		320
ระดับชั้นที่กำลังศึกษา				
ปี 1	17.3	82.7	100.0	150
ปี 2	33.7	66.3	100.0	98
ปี 3	16.7	83.3	100.0	72
รวม	$\chi^2 = 10.807$	p-value<0.05		320

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะทั่วไปด้านเพศ ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา กับการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบการดำเนินชีวิตของนักศึกษา ในด้านการมีที่อยู่อาศัย (บ้านพร้อมที่ดิน) เมื่อทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติไคสแควร์ (Chi-Square) พบว่า ตัวแปรเพศไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตในด้านนี้ ส่วนระดับชั้นปีที่กำลังศึกษาพบว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 1 2 และ 3 มีความสัมพันธ์กับการ

ตัดสินใจเลือกองค์ประกอบการดำเนินชีวิตในด้านการมีที่อยู่อาศัย (บ้านพร้อมที่ดิน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

ตารางที่ 3.5 ความสัมพันธ์ของการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตของนักศึกษา ด้านการมีคู่ครอง

ตัวแปร	หญิงสาว/ชายหนุ่มหน้าตาดี หล่อ/สวย ฉลาด (คู่ครอง)		รวม	จำนวน
	เลือก	ไม่เลือก		
เพศ				
ชาย	2.2	97.8	100.0	139
หญิง	2.8	97.2	100.0	181
รวม	$\chi^2 = .118$	p-value>0.05		320
ระดับชั้นที่กำลังศึกษา				
ปี 1	2.7	97.3	100.0	150
ปี 2	3.1	96.9	100.0	98
ปี 3	1.4	98.6	100.0	72
รวม	$\chi^2 = .508$	p-value>0.05		320

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะทั่วไปด้านเพศ ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา กับการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบการดำเนินชีวิตของนักศึกษา ในด้านการมีคู่ครอง เมื่อทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติไคสแควร์ (Chi-Square) พบว่า ทั้งตัวแปรเพศและตัวแปรระดับชั้นที่กำลังศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตในด้านนี้

ตารางที่ 3.6 ความสัมพันธ์ของการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตของนักศึกษา ด้านความสำเร็จในการเรียน

ตัวแปร	ความสำเร็จในการเรียน		รวม	จำนวน
	เลือก	ไม่เลือก		
เพศ				
ชาย	18.0	82.0	100.0	139
หญิง	23.8	76.2	100.0	181
รวม	$\chi^2 = 1.565$	p-value>0.05		320
ระดับชั้นที่กำลังศึกษา				
ปี 1	20.0	80.0	100.0	150
ปี 2	29.6	70.4	100.0	98
ปี 3	12.5	87.5	100.0	72
รวม	$\chi^2 = 7.509$	p-value<0.05		320

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะทั่วไปด้านเพศ ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา กับการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบการดำเนินชีวิตของนักศึกษา ในด้านการมีความสำเร็จในการเรียน เมื่อทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติไคสแควร์ (Chi-Square) พบว่า ตัวแปรเพศไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตในด้านนี้ ส่วนระดับชั้นปีที่กำลังศึกษาพบว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 1 2 และ 3 มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบการดำเนินชีวิตในด้านการมีความสำเร็จในการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

ตารางที่ 3.7 ความสัมพันธ์ของการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตของนักศึกษา ด้านความสำเร็จในการทำงาน

ตัวแปร	ความสำเร็จในการทำงาน		รวม	จำนวน
	เลือก	ไม่เลือก		
เพศ				
ชาย	29.5	70.5	100.0	139
หญิง	24.9	75.1	100.0	181
รวม	$\chi^2 = .859$	p-value>0.05		320
ระดับชั้นที่กำลังศึกษา				
ปี 1	28.0	72.0	100.0	150
ปี 2	25.5	74.5	100.0	98
ปี 3	26.4	73.6	100.0	72
รวม	$\chi^2 = .198$	p-value>0.05		320

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะทั่วไปด้านเพศ ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา กับการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบการดำเนินชีวิตของนักศึกษา ในด้านความสำเร็จในการทำงาน เมื่อทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติไคสแควร์ (Chi-Square) พบว่า ทั้งตัวแปรเพศและตัวแปรระดับชั้นที่กำลังศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตในด้านนี้

ตารางที่ 3.8 ความสัมพันธ์ของการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตของนักศึกษา ด้านการมีครอบครัวที่อบอุ่น

ตัวแปร	ครอบครัวที่อบอุ่น		รวม	จำนวน
	เลือก	ไม่เลือก		
เพศ				
ชาย	47.5	52.0	100.0	139
หญิง	47.5	52.0	100.0	181
รวม	$\chi^2 = .000$	p-value>0.05		320
ระดับชั้นที่กำลังศึกษา				
ปี 1	48.7	51.3	100.0	150
ปี 2	37.8	62.2	100.0	98
ปี 3	58.3	41.7	100.0	72
รวม	$\chi^2 = 7.202$	p-value<0.05		320

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะทั่วไปด้านเพศ ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา กับการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบการดำเนินชีวิตของนักศึกษา ในด้านการมีครอบครัวที่อบอุ่น เมื่อทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติไคสแควร์ (Chi-Square) พบว่า ตัวแปรเพศไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตในด้านนี้ ส่วนระดับชั้นปีที่กำลังศึกษาพบว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 1 2 และ 3 มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบการดำเนินชีวิตในด้านการมีครอบครัวที่อบอุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

1. การตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตของนักศึกษา

การตัดสินใจเลือกองค์ประกอบของการดำเนินชีวิตของนักศึกษา จากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 320 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย (การมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงไม่เป็นโรค) ด้านเครื่องมือการสื่อสาร (อุปกรณ์สื่อสารทันสมัย) ด้านการมีพาหนะ (รถยนต์) ด้านการมีที่อยู่อาศัย (บ้านพร้อมที่ดิน) ด้านความรัก (การมีคู่ครอง) ด้านการศึกษา (ความสำเร็จในการเรียน) ด้านเศรษฐกิจ (ความสำเร็จในการเรียน) ด้านความปลอดภัย (การมีครอบครัวที่อบอุ่น) จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษายังคงให้ความสำคัญกับการมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงมาเป็นอันดับแรก ตัดสินใจเลือกมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 91.6 อันดับที่สองคือการตัดสินใจเลือกในด้านการปลอดภัย (การมีครอบครัวที่อบอุ่น) คิดเป็นร้อยละ 47.5 อันดับที่สามตัดสินใจเลือกในด้านเศรษฐกิจ (ความสำเร็จในการทำงาน) ร้อยละ 26.9 อันดับที่สี่ตัดสินใจเลือกการมีที่อยู่อาศัย (บ้านพร้อมที่ดิน) ร้อยละ 22.2 อันดับที่ห้าตัดสินใจเลือกด้านการศึกษา (ความสำเร็จในการเรียน) ร้อยละ 21.3 ส่วนอันดับท้ายสุดที่นักศึกษากลุ่มตัวอย่างนี้ตัดสินใจเลือกคือด้านการมีความรัก (คู่ครอง) น้อยที่สุดเพียงร้อยละ 2.5

จากผลการศึกษาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นที่อยู่ในช่วงของการศึกษาในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่ยังคงให้ความสำคัญกับตนเองก่อนเป็นอันดับแรก คือมองว่าการที่ตนเองมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงไม่เป็นโรคจะนำไปสู่การมีองค์ประกอบของการดำรงชีวิตในด้านต่าง ๆ หรืออาจกล่าวว่าเป็นการมองตนเองด้วยศักยภาพ กำลังที่ตนเองมี นอกจากนั้นจะเห็นว่าการตัดสินใจเลือกจะเป็นไปตามทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์⁹ เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนต้องการการตอบสนอง จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษานี้ตัดสินใจเลือกเน้นไปในทางการตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานนั้นคือ ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological) ความต้องการทางด้านความปลอดภัย (Safety) และความต้องการความรัก (Love/Belonging) ซึ่งความรักในที่นี้พบว่ามีใช้ความรักแบบคู่สามี-ภรรยาหรือคู่ครองแต่เป็นความรักที่เกิดจากการมีครอบครัวที่อบอุ่นและนับรวมไปถึงการเกิดความรู้สึกที่ปลอดภัยด้วย

จากผลการศึกษาข้างต้นจะเห็นได้ว่านักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ตัดสินใจเลือกในเรื่องการมีสุขภาพแข็งแรงไม่เป็นโรคเป็นอันดับแรก ขณะที่ปัจจัยการดำรงชีวิตอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นการอยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น ความสำเร็จในการทำงานยังคงเป็นสิ่งสนับสนุนในการดำรงชีวิต อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาดังกล่าวเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นว่าการเลือกมองตนเอง (look at yourself) ก่อนเป็นอันดับแรกเป็นสิ่งสำคัญด้วยการคำนึงถึงตนเองแล้วจึงไปมองคนอื่น “ถ้าท่านไม่รู้จักตัวเอง ท่านจะไม่มีวันที่จะปรับปรุง ตัวเองได้เลย ใครในโลกนี้ที่จะทำประโยชน์ให้แก่ตัวท่านก็ยังไม่ยั่งยืนหรือมั่นคงเท่ากับตัวท่านทำประโยชน์ให้แก่ตัวเอง” การมองตนเองนับว่าเป็นบันไดขั้นแรกในการที่จะพัฒนาตนเองไม่ว่าจะในทางโลกหรือในธรรม ในทางกฤตหรือโลกียะ ในการทำงานถ้าเราหันมามองตนเอง ก็จะเห็นข้อบกพร่องของตนเองเสมอๆว่า “วันคืนล่วงไปๆบัดนี้เราทำอะไรอยู่” แล้วเราคิดและตัดสินใจอย่างไรกับสิ่งที่เราทำอยู่ หากรู้เช่นนี้แล้วการดำรงตนก็จะไม่ประมาทเพราะว่าตนเป็นที่พึ่งของตนเอง

⁹ Maslow, A.H. **Motivation and Personality**, 2nd ed. New York: Harper & Row Publishers, 1970.

นอกจากนั้นการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตในช่วงกำลังเป็นนักศึกษาที่เลือกการมองตนเอง แล้วนั้นอีกมุมมองหนึ่งนั้นพบว่า นักศึกษายังมีการให้คุณค่ากับตนเอง (Self-Esteem) จากสิ่งที่คิดพิจารณาแล้วทำการตัดสินใจเลือกด้วยตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการปรับตัวทางอารมณ์สังคมและการเรียนรู้สำหรับเด็ก การเห็นคุณค่าในตนเองนับว่ามีคุณค่าสูงยิ่งเพราะเป็นพื้นฐานของการมองชีวิตสมรรถนะทางด้านสังคมและอารมณ์เกิดจากการเห็นคุณค่าในตนเอง บุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองสูงจะสามารถเผชิญกับอุปสรรคที่ผ่านเข้ามาในชีวิตสามารถยอมรับ สถานการณ์ที่ทำให้ตนเองรู้สึกผิดหวังและท้อแท้ใจด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง ด้วยความหวังและความ กล้าหาญ จึงเป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จมีความสุขสามารถดำเนินชีวิตตามที่ตนปรารถนาได้อย่างดี¹⁰ นอกจากนี้พบว่าผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเองสูงจะมีพลังในการหลีกเลี่ยงปัญหารุนแรงในอนาคตได้เป็นอย่างดี¹¹ การเห็นคุณค่าในตนเองนี้เป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองตามความเป็นจริงและมีความถ่อมตน¹² การเห็นคุณค่าในตนเองนับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านสุขภาพจิต และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนซึ่งมีผลงานวิจัยจำนวนมากที่ยืนยันว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กัน ผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเองสูงมักจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง แต่ก็ไม่สามารถยืนยันได้ว่าคนที่มีความสัมพันธ์ทางการเรียนสูงจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงด้วย

2. ความสัมพันธ์ของการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้

การตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ ในส่วนของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศและระดับชั้นที่กำลังศึกษากับการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตของนักศึกษา พบว่า ตัวแปรเพศมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตด้านด้านเครื่องมือสื่อสาร (อุปกรณ์สื่อสารทันสมัย) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเพราะว่าวิถีการดำเนินชีวิตของเพศชายและเพศหญิงมีการใช้เครื่องมือสื่อสารที่ต่างกันออกไป ส่วนตัวแปรระดับชั้นปีที่กำลังศึกษาพบว่า ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตของนักศึกษาในด้านการมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง ไม่เป็นโรค ด้านที่อยู่อาศัย (บ้านพร้อมที่ดิน) ด้านการศึกษา (ความสำเร็จในการเรียน) และด้านความปลอดภัย (ครอบครัวที่อบอุ่น) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. การศึกษาเรื่อง การตัดสินใจเลือกองค์ประกอบชีวิตของนักศึกษา กรณีศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ เป็นเพียงมุมมองหนึ่งเท่านั้นที่ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบชีวิต และได้หยิบยกมุมมองในเชิงพุทธเข้ามาอภิปรายในเรื่องการมองตน มองคน และมองงาน ทั้งนี้สามารถประยุกต์กับมุมมองในศาสตร์และแนวคิดอื่นๆได้อย่างกว้างขวาง

¹⁰ จันท์ฉาย พัทธศิริกุล, ผลของการจัดโปรแกรมการฝึกการกล้าแสดงออกต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3, วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, อัดสำเนา, 2532).

¹¹ Pope, Alice W., Susan M. McHale and Edward Craighead, **Self-Esteem Enhancement with Children and Adolescents**. (Great Britain : Pergamon Press, 1988).

¹² จันท์ฉาย พัทธศิริกุล, ผลของการจัดโปรแกรมการฝึกการกล้าแสดงออกต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3, วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, อัดสำเนา, 2532).

เอกสารอ้างอิง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. **ลายแทงนักคิด**. กรุงเทพมหานคร: ชัคเชสมิเดีย, 2555.

จันทร์ฉาย พิทักษ์ศิริกุล. **ผลของการจัดโปรแกรมการฝึกการกล้าแสดงออกต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, อดัสนา. 2532.

จันทนา เริ่มสินธุ์และคณะ. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ: การวิเคราะห์และประเมินพระระดับ**. วารสารศรีนครินทร์วิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) ปีที่ 3 ฉบับที่ 5 มกราคม-มิถุนายน 2554.

พรพิมล เจียมนาคินทร์. **พัฒนาการวัยรุ่น**. ดันอ้อ แกรมมี กรุงเทพมหานคร, 2539.

มหาวิทยาลัยแม่โจ้. **ยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัย (พ.ศ.2555 - 2569)**. เชียงใหม่, 2556.

มาพะ ขิตตะสังคะและคณะ. **รายงานการวิจัยเรื่อง วิถีชีวิตวัยรุ่นไทยในวัยเรียนกับการจัดระเบียบสังคม: กรณีศึกษาจังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดเชียงใหม่**, 2546.

วีระพล สุวรรณนันต์. **กระบวนการตัดสินใจ**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทประยูรวงศ์ จำกัด, 2533.

วารี เสือคง. **พฤติกรรมการตัดสินใจของวัยรุ่นหญิงเมื่อเกิดการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์**. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2548.

Astin, A.W. **What matters in collage?**. San Francisco: Jossey-Bass, 1993.

Gerald R. Adams, Thomas Gullotta. **Adolescent Life Experiences**. California : Brooks/Cole Publishing Company, 1989.

James M. Henslin. **Social Problems**. Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 1996.

Maslow, A.H. **Motivation and Personality**. 2nd ed. New York : Harper & Row Publishers, 1970.

O'Brien, E.J. **Sex Differences in Components of Self-Esteem**. Psychological Reports. 68 : 241-242; 1991.

Pascarella, E.T.; & Terenzini, P.T. **How College Affects Students: Findings and Insights from Twenty Years of Research**. San Francisco : Jossey-Bass, 1991.

Pope, Alice W.. Susan M. McHale and Edward Craighead. **Self-Esteem Enhancement with Children and Adolescents**. Great Britain: Pergamon Press, 1988.

Simon, W.E. and M.G. Simon. **Self-Esteem. Intelligence and Standardised Academic Achievement**. Psychology in the Schools. 12: 97-99, 1975.

Weidman, J.C.; Twale. D.J.; & Stein, E.L. **Socialization of Graduate and Professional Students in Higher Education: A Perilous Passage?**. San Francisco: Jossey-Bass, 2001.